

Agahiyên girîng ser Koronavayrusa nû "Kovîd-19" û li bara rêzikên ser reftar û paqijiyê

Koronavayrusa Nû

Birojbûna dawîn 9.10.2020

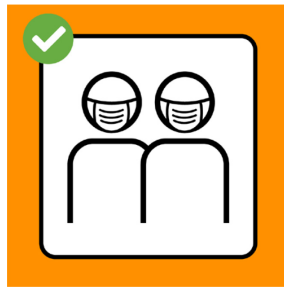
**EM CAVAN XWE
BIPÂRÊZIN.**

Ji her demê girîngtir: rawestandina zêdebûna hejmara tûşbûnê.

Jev dûr bin.

Eger dûrbûn mimkin nîne,
devpêçan lêdin.

Destên xwe baş bişon.

Eger nîşaneyên
nexweşiyê hebin, zû
xwe bidin testkirin û li
malê bimînin.

Hertim bo şopandinê
hûrgiliyên tîkûz ên
pêwendiyê bidin.

Bo rawestaandina
zincîreya pêketinê:
Swîs Kovîd App
daxînin û çalak bikin.

Eger test erênî ye:
Hûn cuda dibin.
Eger bi kesê ku testa
wî erênî ye re pêwendî
hebûye, hûn tîn
varêz/keretînekirin.

Dest nedin hevdu.

Di destmalekê yan
nava enîşka xwe de
bikuxin an bibênijin.

Tenê piştî tomarkirina
telefonî serdana
nivîsgeha bijîşkan an
beşa lezgîn bikin.

www.foph-coronavirus.ch

Berbelavtirîn pirs û bersivên ser koronavayrusa nû

Digel hêsanbûna kiryarên bo parastina gel ji koronavayrusa nû, dîsan gelek kes li cihên giştî tîn û diçin. Bundesrat dê bi giranî xwe bispêre berdewamiya berpirsyariya kesane. Rêzikên paqijiyê û reftar herwiha têgehên parastinê tiştên sereke ne û bo pêşlêgirtina tûşbûna nû arîkariyê dikin.

Berpirsyariya kesane girîng dimîne: baştirîn rê bo parastina we dijî pêketina nexweşiyê şûştina destan bi rêkûpêkî bi sabûnê û xwe dûr hiştin e.

Eger dûrbûna 1.5 metroyî tunebe, metirsiya berbiçav a tûşbûnê heye. Ev dikare her gavê rû bide, bi taybet di veguhestina giştî de. Bundesrat'ê bi dîtina zêdebûna seferan û zêdebûna hejmara tûşbûyan ji nîveka meha Hezîranê ve kiryarên parastinê zêde kir û biryar da ji 6 Tîrmeha 2020'î ve lêdana devpêçan li veguhestina giştî bi neçarî bike.

Jêgîrbûn û metirsî

Çima ev rêzikên paqijiyê û reftarê gelekî girîng in?

Koronavayrusa nû vayruseke nû ye ku hîn mirov **nikariye berxwedaneke ewle (mekanîsmeke bergiriyê) bo wê hebe. Ew dikare bibe hokara gelek tûşbûn û nexweşiyên.** Loma em divê heya ku dibe berbelavbûna Koronavayrusa nû kêmkirî bikin.

Em bi taybet divê wan kesan biparêzin ku gelekî pirtir dikevin ber metirsiya nexweşiya giran. Ew jî kesên i 65 salî hevrastir û yên bi nexweşiyên ji berê ve ne. Pêşmerc jî ev in:

Ev kes hene:

- Kesên 65 salî û jortir
- Jinên ducanî
- **Kesên mezinsal ku mercên wan ên ji berê ve hene:**
 - Tansiyona jorê ya xwînê,
 - Nexweşiyên dilî-damarî,
 - Nexweşiya şeker,
 - Nexweşiyên demdirêj ên bêhnkişandinê,
 - Qansêr
 - Nexweşî û dermanên ku pergala ewlebûnê lawaz dikin.
 - Kêş û giraniya wan pirr zêde ye (qelewbûn, BMI ji 40'î yan pirtir)

Eger hûn piştrast nînin hûn yek ji kesên bi taybet zîyanbar in, ji kerema xwe bi bijîşkê xwe re pêwendiyê çêbikin.

Eger em hemû rêzikên paqijiyê û reftarê bişopînin, em dikarin van kesan jî baştir biparêzin. Bi vî awayî, em dikarin arîkar bin jî piştrast bikin kesên xwedanên nexweşiyên giran jî dikarin li cihên tendurisiyê baş werin dermankirin. Ev ji ber wê ye ku di yekeyên muqatebûna taybet de, odeyên dermankirinê û dezgehên bêhnkişandinê ne gelek in.

Gelo hûn ji 65 salî jortir yan ducanî ne yan yek ji mercên jêrê diyarbûyî yên ji berê ve li bal we hene? Ev nîşan dide hûn çawan dikarin xwe biparêzin:

Baştirîn rê bo parastina xwe hemberî tûşbûnê ev e rêzikên paqijiyê û reftarê bişopînin. Tewsiyeyên jêrê bi kar tînin:

- Bi rêkûpêkî û baş destên xwe bi sabûnê bişon.
- Ji kesên din bi dûr bimîne (herî kêmkirî 1.5 mêtreyê)
- Lêdana neçarî ya devpêçan li veguhestina giştî de bişopînin.
- Dema hevdîtina hevalên yan malbata xwe jî rêzikên paqijiyê û reftarê bişopînin. Wek mînak, dema hildana xwarinê dest li heman kêr û çetelê nedin, ji heman avxurê avê venexwin û hwd.
- Di demên ku veguhestina giştî gellekî qelebalix e lê siwar nebin (wek mînak, demên girseyî li veguhestina giştî yan li rawestgeha trenê, kîrîna li rojên şemiyê). Lê, eger hûn li cihêkî gellekî qelebalix in û nikarin dûrbûna pêwîst pêk bînin, em tewsiye dikin devpêçeke paqijiyê lêdin.

Gelo yek yan çend nîşaneyên nexweşiyê wekî kuxîn (pirtir ziwa), gewrî-êş, kêmkirî anîna bêhnê, sîngêş,

ta yan ji nişka ve jidestdana hisa bîhnkirin û/an tamkirinê di we de hene? **Eger hene wê demê demildest ji bijîşkê xwe yan nexweşxaneyê re telefon bikin. Hetanî eger dawiya hefteyê jî be.** Nîşaneyên xwe wesif bikin û bibêjin ku hûn li ber metirsiya mezin de ne.

Hûn ducanî ne û renga li ber metirsiya taybet a qurrbûna nexweşiya Kovîd-19'ê. Pêdiviya we heye ji çi agahdar bibin?

Eger hûn ducanî ne, divê eger mimkin e hûn xwe hemberî tûşbûna koronavayrusa nû biparêzin. Loma em tewsiye dikin hûn gotinên me bo kesên li ber metirsiya taybet bişopînin (li bersiva berê binêrin).

Karsazê we li gor Qanûna Parastina Dayîktiyê neçar e li cihê kar we, wekî jineke ducanî, piştrast bike bi baştirîn awaya mimkin hemberî tûşbûna koronavayrusê tîn parastin. Eger ev mimkin bene, karsazê we divê rêyên şûna wê pêşkêşî we bike. Eger domandina karê we mimkin nebe, pisporê/a jinan dikare destûra qedexeya karkirinê bide we.

Li gor destkeftên nû, eger hûn ducanî ne, nexweşiya koronavayrusê dikare bibe sebeba pêvajoyeke cidî a nexweşiyê, bi taybet eger, wek mînak, kêşa we zêde be, temenê we jorê be yan hin nexweşiyên we hebin. Niha, hîn gellek pirsên bê bersiv ser ducanîbûnê û Kovîd-19'ê hene. Lê, dayîk û zarok divê bo hemetebûnê bikevin bin parastina taybet.

Eger nîşaneyên nexweşiyê di we de hebin, demildest bo axaftina ser gavên pêwîst ji pisporê/a jinan re telefon bikin.

Koronavayrusa nû çawa tê veguhestin?

Koronavayrusa nû dikare bi vî awayî tê veguhestin:

- **Eger pêwendî nêzîk û dirêj be:** Eger hûn bêtî parastin (wek mînak, diwareî navberê yan her du kes jî devpêçê lêdin) bi qasî 1.5 kêmtir ji kesekî tûşbûyî dûr bin. Hûn her çiqasî pirtir nêkî kesê/a tûşbûyî bin, pirtir ihtimal e hûn pê bikevin.
- **bi dilopkeyan:** Eger kesê nexweş bibênî yan bikuxe, vayrus dikare rasterast bikeve ser pirtikên poz, dev yan çavên kesên din.
- **bi rêya destan:** dilopkeyên tûşkirinê ji kuxîn û bêtîjî dikan ser destan bin. Yan kesek destê xwe li rûvekekê bide ku vayruser hebin. Dema mirov destê xwe li dev, poz yan çavan dide ew digihîje wan.

Kingê hûn jêgir in?

Agahdar bin her kesê ku tûşî Koronavayrusa nû bibe heya demeke dirêj jêgir e. Yanê:

- **Rojekê beriya** nîşane dest pê bibin – yanê, beriya hûn pê bihesin tûş bûne.
- **Hevdem ku nîşaneyên we hebin, hûn bi awayê taybet jêgir in.**
- **Heya 48 demjimêran piştî** hûn hest dikin dîsan bi giştî tendurist in. Loma jev dûr bimînin û bi rêkûpêkî destên xwe bi sabûnê bişon.

Nîşane, têderxistin û dermankirin

Nîşaneyên nexweşiya koronavayrusa nû çi ne?

Bi piranî nîşaneyên jêrê rûdîdin:

- Kuxîn (pirtir ziwa)
- Gewrî-êş
- Kêm anîna nefesê
- Sîngêş
- Ta
- Ji nişka ve jidestdana hisa bîhnkirin û tamkirinê

Herwiha, nîşaneyên jêrê jî mimkin û pêkan in:

- Serêş
- Lawazbûna giştî, bêhedûrî
- Nîşaneyên mehde û rûvîyan (dilhevketin, vereşîn, vîjîkîbûn, zikêş)
- Xîzezîxkirin
- Êşa masûleyan
- Sorikbûna post

Nîşane ji hêla giranbûnê ve cur bi cur in û dikan asayî jî bin. Dijwariyên wekî tengenesê jî mimkin in.

Eger yek yan çend nîşaneyên asayî yê nexweşiyê li bal we hebin, renga we koronavayrusa nû girtibe.

Eger wisan be:

- **Li malê bimînin û ji her cure pêwendîya bi kesên din re dûr bin.**
- **Kontrola koronavayrusê bikin** (li lînkên malperê li benda din binêrin) yan ji bijîşkê xwe re telefon bikin.

Bersiva hemû pirsan li kontrola online yan ser telefonê bi baştirîn awa bidin. Li dawîya kontrolê, hûn tewsiyeyekê bo pêkanîna û destûran bo xwe testkirinê wergirin.

- Destûrên "cudabûnê" bixwînin (www.bag.admin.ch/neues-coronavirus-downlaods) û bi berdewamî wan bişopînin.

Eger hûn ji 65 salî jortir in yan ji berê ve nexweşiya we heye, yê jêrê bi kar tên: Eger yek yan çend nîşaneyên asayî yê nexweşiyê li bal we hene, demildest ji bijîşkekî re telefon bikin. Hetanî eger dawîya hefteyê jî be.

Gelo hûn piştrast nînin çawa reftar bikin?

Bi kontrolkirina koronayrusê li <https://check.bag-coronavirus.ch/screening>, piştî dayîna bersiva çend pirsan, hûn ê bo karê ji Nivîsgeha Federal a Tenduristiya Giştî (bi Almanî, Fransî, Îtalî û Inglîsî) tewsiyeyan wergirin.

Ser malpera Kantona Vaud'ê li <https://coronavirus.unisante.ch/evaluation> hûn dikarin kontrola koronayê bi 8 zimanên din peyda bikin.

Kontrola koronayrusê li şûna tewsiyeyên bijîşkî yê pisporane, têderxistin yan dermankirina nexweşiyê nîne. Nîşaneyên ku li beşa kontrolê de wesif bûne dikarin têkildarî nexweşiyên din jî bin ku pêdiviya wan bê rêbazên cuda hene.

Eger her yek ji nîşaneyên girîng yê nexweşiyên li bal we hebin ku xeratir dibin yan we negîran dikin hertim bi bijîşkekî re bişêwirin.

Nîşaneyên zaroka min a jêr 12 salî hene. Divê em çi bikin? Gelo ew dikare biçe dibistanê yan koma muqateya zarokan?

Li gor nûtirîn zanînan, zarok jî dikarin bi koronayrusa nû bikevin. Lê, zarokên jêr 12 salî ji nûciwan û mezinan kêmtir nîşaneyên wan hene û kêmtir ihtimal e ku kesên din tûşî vayrusê bikin.

Rewşa 1: Nîşaneyên zarokê û kesên pêwendiyê hebin

Nîşaneyên tûşbûna ihtimalî ya zaroka we bi koronayrusa nû heye û pêwendiyên wî yan wê bi kesekî hebûye ku bi nîşaneyên tûşbûnê ye (zaroka ji 12 salî jortir yan mezine). Eger wisan be, gavên din girêdayî encamên testên wî kesî ye ku pêwendiya wî ya nêzîk hebûye:

- **Eger encama testa kesê pêwendiya nêzîk erê be:** divê zaroka li malê bimîne û bi şewirmendiya bijîşkê zarokan dê were testkirin. Hûn ê ser dûmahîka rêbazê ji bijîşkê zarokan zanyariyan wergirin.
- **Eger encama testa kesê pêwendiya nêzîk neyînî be:** zaroka we dikare tenê piştî wê vegere dibistanê yan muqateya zarokan ku di 24 demjimêrên dawîn de ta û germaya wî nemabe yan kuxika wî bi qasî berbiçav pag bûbe.

Rewşa 2: Zarokên bi nîşane, bêyî pêwendiya bi kesên nexweş

Nîşaneyên tûşbûna ihtimalî yê zaroka we bi koronayrusê hebe, lê pêwendiyên wî yan wê bi kesekî re tunebûye ku bi nîşaneyên tûşbûnê ye (zaroka ji 12 salî jortir yan mezine). Eger wisan be, gavên din girêdayî nîşaneyan û rewşa tenduristiya zaroka we ne:

- **Nîşaneyên zaroka we yê sermaye navgîn hebin** (hatina ava poz û/yan gewrî-êş û/yan kuxika sivik) **û di tenduristiya baş a asayî de ye:** zaroka we dikare çûyîna dibistanê yan muqateya tenduristiyê bidomîne.
- **Ta û germaya zaroka we heye û di rewşa baş a tenduristiyê de ye:** divê zaroka we li malê bimîne. Ew dikare tenê piştî wê vegere dibistanê yan muqateya zarokan ku di 24 demjimêrên dawîn de ta û germaya wî nemabe. Eger germaya zarokê bi qasî sê rojan yan pirtir bikişîne bi bijîşkê zarokan re biaxivin.
Eger nîşaneyên din ên zaroka we hebin (pirsgirêkên xwarinê-rovîyan, serêş, bedenêş, jidestdayîna hîsa bêhnê û/yan tehmê), bo gavên din bi bijîşkê zarokan re biaxivin.
- **Kuxika zaroka we giran be û di rewşa asayî ya û baş a tenduristiyê de be:** divê zaroka we li malê bimîne. Ewdikare tenê piştî wê vegere dibistanê yan muqateya tenduristiyê ku kuxika

wî di nava sê rojan de bi awayê berbiçav pag bibe. Eger kuxika giran a zarokê ji sê rojan pirtir bikişîne bi bijîşkê zarokan re biaxivin.

Eger nîşaneyên din ên zaroka we hebin (pîrsgirêkên xwarinê-rovîyan, serêş, bedenêş, jîdestdayîna hîsa bêhnê û/yan tehmê), bo gavên din bi bijîşkê zarokan re biaxivin.

- **Germaya yan kuxika giran a zaroka we hebe û/yan di rewşa asayî ya nebaş de be:** bo rêbaza şopandinê rasterast bi bijîşkê zarokan re biaxivin.

Nexweşiya koronaya nû çawa tê dermankirin?

Derman tenê di qasa rakirina nîşaneyan kêmsînor e. Kesên nexweş ji bo parastina kesên din tîn cudakirin. Eger nexweşî giran be, bi gelemperî xwedîkirina li yekeya beşa taybet pêwîst e. Renge badayîna sexte pêwîst be.

Gelo gazindeyên we hene, hîs dikin nexweş in yan nîşaneyên ku tîkildarî koronavayrusa nû ne?

Gazindeyên tenduristiyê, nexweşî û nîşaneyên ne-tîkildarî koronavayrusa nû divê cidî werin dîtin û derman bibin. Arîkariyê wergirin û gelekî li bendê nemînin: ji bijîşkekî re telefon bikin.

Ez kingê divê bo koronavayrusê werim testkirin?

Gelo hûn xwe nexweş hîs dikin yan hîs dikin nîşaneyên koronavayrus nû hene? Li malê bîmînin, kontrola koronavayrusê bidin yan ji bijîşk an pîsporê muqatebûna tenduristiyê re telefon bikin. Heya ku dikarin ser kontrola internetî yan telefonê bersiva hemû pîrsan bidin. Hûn ê di dawiya kontrolê de tewsiyeyekê bo pêkanîna wergirin û, eger pêwîst be, destûrên çawan xwe bidin kontrolkirin. Heya ku encama testê diyar dibe li malê bîmînin.

Li ku dikarin xwe bidim testkirin?

Bijîşk, nexweşxane yan navendên taybet diyarbûyî testan dikin.

Hûn dikarin testa koronavayrusê bidin. Eger test tewsiyebike werin testkirin, ew ê destûra çawan pêkanîna bidin we.

Malpera <https://www.ch.ch/de/coronavirus/> we bi malperên kantonê ve girêdide. Hûn ê li wir ser koronavayrusa nû û hûrgiliyên pêwendiyê zanyariyan peyda bikin.

Kingê dewleta federal xercê testê PCR'ê dide?

Ji 25 meha Hezîrana 2020'î ve, eger pîvanên FOPH hebin, Konfederasiyone xercê testekê (testeke biyolojîk a molekolî PCR) qebûl kiriye. Ev, wek mînak, wê demê ye ku eger nîşaneyên we hebin ku wekî Kovîd-19 bin û bijîşkê we bo pêketina koronavayrusa nû destûrê bide. Peyamek ji app'a SwissCovid ser pêwendiya digel kê pêketî jî wekî pîvanekê tê dîtin.

Eger pîvanên testa BAG'ê tunebin, Dewlet ê diravê testê nede. Ev renga, wek mînak, wê demê be eger bo seferê pêdiviya we bi encama testê hebe yan eger tenê ser daxwaza karsazê we test were kirin.

Agahiyên pirtir

Li ku dikarin zanyariyên pirtir bi zîmanê xwe yê dayîkê peyda bikin?

Hûn dikarin ser platforma malpera migesplus.ch gellek zanyariyên pêbawer ser Kovîd-19'ê û mijarên din ên tenduristiyê peyda bikin: <https://www.migesplus.ch/themen/neues-coronavirus-covid-19>

Kîjan rûdan qedexa ne?

Rûdanên mezin yê ji 1000 kesî pirtir qedexa ne.

Destûra rûdanên taybet û giştî yê heya 1000 kesî heye. Eger rûdan bi beşdariya ji 300 kesî pirtir be, beşên 300 kesî her yek divê dabeş bibin. Ev bo bar û kluban jî ye.

Li rûdanan ji kesên din bi qasî 1.5 mètre dûr bin û rêzikên paqijiyê û reftarê bişopînin. Eger hûn nikarin vê navberê pêk bînin, devpêçeke paqijiyê lîdin.

Li rûdanên giştî, birêxistinkar divê bernameyeke parastinê çêbike û pêk bîne. Renge hûn ser bingeha bernameyeke wiha neçar bin hûrgiliyên pêwendiya xwe amade bikin. Di rewşeke wiha de, girîng e hûn agahiyên rast bidin. Ev tenha rê ye rayedarên kantonê dikarin ser pêwendiya bi kesê/a tûşbûyî we agahdar bikin.

Peydakirina arîkariyê.

Eger li nexweşxaneyê bi zimanê min neaxivin yan fêhm nekin ez çî dikarin bikim?

Hema ji destpêkê ve daxwaza wergêrekî devkî bikin. Bi rêya telefonê jî xizmetên wergerê hene. Eger ji wergêrên pîspor re telefon kirin, hûn divê xizmetên xwe neyînî nava civînê û ew ê hemberî tûşbûnê werin parastin. Mafê wan e li dema mudaxileya bijîşkî de fêhm bikin û werin fêmkirin. Karmendên nexweşxaneyê agahdar bikin ku mesrefa wergera devkî li dema qeyrana Koronayê stuyê sîgorteya tenduristiye ye.

Gelo hûn neçar in li malê bimînin û pêdiviya we bi xwarin an dermanî heye?
Yan hûn hez dikin arîkariyê bikin?

Li dorbera xwe ya nêzîk binêrin:

- Gelo dikarin ji kesekî daxwaza arîkariyê bikin?
- Yan gelo kesek heye hûn arîkariya xwe pêşkêş bikin?

Bijareyên pirtir:

- Bi rayedarê xwe yê xwecihî re pêwendiyê çêbikin
- App'a «Five up» bidin bikaranîn.
- Ser www.hilf-jetzt.ch / www.aide-maintenant.ch lê binêrin.

Yên jêrê hûn jî di vê çarçoveyê de bi kar tên: Rêzikên paqijiyê û reftar divê hertim werin raçavkirin.

Gelo zarokên we hene?

Divê dapîr û bapîr yan kesên din ên bi taybet zîyanbar li zarokan muqate nebin. Piştrast bin zarok di komên herî zêde pênc kesî de dilîzin. Komên zarokan divê bi hev re werin ragirandin, wek mînak, heman zarok hertim bi hev re dilîzin. Û dema zarok bi hev re dilîzin, kesên mezin divê li nava wan de nebin.

Gelo hûn negîran in yan pêdiviya we heye bi kesekî re biaxivin?

Li vir hûn ê agahaiyan peyda bikin:

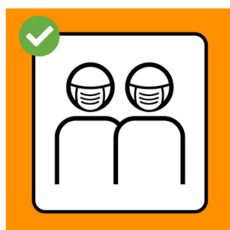
- Li Înternetê ser www.dureschnufe.ch / www.santepsy.ch / www.salutepsi.ch
- Rawêjkariya telefonî bi 143 (Die Dargebotene Hand)

Gelo hûn li malê hîs dikin bin gefê de ne? Gelo hûn li dû arîkarî yan parastinê ne?

- Ser www.opferhilfe-schweiz.ch / www.aide-aux-victimes.ch / www.aiuto-alle-vittime.ch hûn ê hejmara telefonê û navnîşana e-nameya tewsiyeyan û parastinê bi awayê bênav li seranserê Swîsê peyda bikin.
- Bo dema **Lezgîn**, ji polîs re telefon bikin: hejmara telefona 117

Hejmarên telefonên din ên girîng:

- **Telefona lezgîn a ambûlansê** (Sanitätsnotruf) **144**: Ev li seranserê Swîsê bi şev û roj bo hemû karên lezgîn ên bijîşkiyê amade ye.
- **Xeta agahiyên** ser Koronavayrusa nû: bi hejmara **058 463 00 00** bersiva pirsên ser Koronavayrusa nû tên dayîn.
- **Eger bijîşkê we yê malbatê tune ye**: Megate bi hejmara **0844 844 911** bi şev û roj, her roj û li şev jî.

Lêdana neçarî ya devpêçan li veguhestina giştî de

Li ku divê lêdana devpêçan bi neçar be?

Pêdiviya lêdana devpêçan bo hemû veguhestina giştî, wek mînak tren, tram û otobûsan e, lê dikare bo erebeyên kablî û keştiyan jî be. Veguhezerên skî û

veguhezerên kursiyan dikarin nekevin ber vêya. Di firokeyên ku li Swîsê datînin yan jê radibin, lêdana devpêçê neçarî ye.

Gelo bo zarokên nû bi rê ve diçin an kesên din awarte hene?

Zarokên jêrî diwazdeh salî neçar nînin devpêçan lêdin. Lê, kesên ku nikarin bo hokar û sebebên taybet bi taybet hokarên bijîşkî, devpêçan lêdin, nakevin ber vê destûrê.

Dema tren yan otobûs niv-tijî ye jî divê devpêçê lêdim?

Neçarîbûna lêdana devpêçan guh nade çend kes di veguhestina giştî de ne. Ji pêş ve mirov nizane çend kes dê lê siwar bibin.

Eger devpêça min tunebe: Gelo dikarin rûseriyê yan perçeyekî din bikişînim ser rû û pozê xwe?

Na, neçarîbûna lêdana devpêçê bi rûserî yan perçeyekî pêk nayê. Rûseriyek bi qasî tîr û tijî mirov hemberî tûşbûnê neparêze û kesên din jî bi qasî tîr û tijî neparêze. Divê devpêçê paqijiyê yan devpêçê perçe ya sanatî lêdin.

Kî lê dinêre ka rêwiyan devpêç lêdane yan na?

Karmendên trenê û polîs yan beşa xizmetên ewlehiyê ya rêhesinê kontrol û lîstîninê dikin.

Û eger ez lêdana devpêçê red bikim?

Ew kesên ku lêdana devpêçê red bikin divê li rawestgeha din ji erebeya veguhestinê peya bibin. Eger kesek hemberî daxwaza nobedarên ewlehiyê li ber xwe bide û ji erebeya veguhestinê peya nebe, ew dê bo nefermaniyê ceza bibe (bi rêya rêbaza asayî ya cezayê, ne cezaya polîsî).

Heya demekê, BAG ser vê bawerê bû ku devpêç li cihên giştî gel neparêzin. Çima niha lêdana devpêçê bi her awayî neçarî ye?

Her kesê ku devpêçê lêdide kesên din diparêze. Her kesê ku tûş dibe dikare du rojan beriya diyarbûna nîşaneyan bêyî ku bixwe bizane kesên din pê bixe. Eger her kesek li cihên girtî de devpêçê lêde, her kes jî aliyê kesên din ve tê parastin. Hetanî eger ev yek parastinê 100% neparêze, belavbûna vayrusê kêmtir dibe.

Sefer bo / Ketina nava Swîsê

Ji 6 Tîrmeha 2020'î ve, hûn neçar in piştî hatina ji hin deveran bo welatê Swîsê têkevin varêz/kerentîneya 10-roje.

Ev kiryar ser bingeha Destûra ser Kiryarên Şerê dijî Koronavayrusa nû (Kovîd-19) li Çûnhatina Navneteweyî ya Rêwiyan e û bo hatina ji welat yan deveranên bi metirsiya zêde ya pêketina koronavayrusê bi kar tê.

Heya du rojan hatina xwe ji [rayedarê berpirs ê kantonê](#) re rapor bikin û destûrên vî rayedarî bişopînin.

Her kesê ku ji varêzê bireve yan erka xwe ya raporkirinê pêk neyîne dê bikeve ber cezayê Peymana Epîdemiyan, ku dikare heyî 10,000 Frankên Swîs jî be.

Rêze û lîsteya dewlet yan deverên bi metirsiya zêde ya pêketina koronavayrusa nû, pêwendiyên kantonê û awarteyên neçarîbûna kerentîneyê dikarin li vir peyda bikin:

www.bag.admin.ch/entry

Testên koronavayrusê û peydakirina kesên têkiliyê zincîreya tûşbûnê radiwestîne.

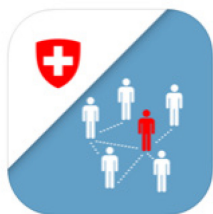
Çima ev du kiryar gelekî girîng in.

Bo ku her kes bikare hema jiyanekê "asayî" bike, hemû kesên nîşaneyên wan ên nexweşiyê hene divê demildest bo koronavayrusa nû werin testkirin - hetanî bi nîşaneyên hêdî. Ji bilî testkirinê, girîng e jî hemû kes zanyariyên xwe yên

pêwendiyê bidin, wek mînak li xwaringehê. Ji ber ku kesên tûşbûyî dikarin dema hîn xwe baş hîs dikin kesên din tûş bikin. Loma test û peydakirina kesên têkiliyê dikarin zincîreya tûşbûnê rawestînin.

Dema testa koronavayrusê erênî be, wê demê peydakirina kesan dest pê dibe.

- Rayedarên kantonê bi kesê tûşbûyî re kar dikin ku diyar bike bi kê re têkiliya wî yan wê ya nêzîk hebûye.
- Rayedar li bara tûşbûna ihtimalî û çî kirinê kesên têkildar agahdar dikin.
- Hetanî eger nîşaneyên van kesan tunebin, ew divê werin varêzkirin. Ev bo deh rojên piştî têkiliya dawîn bi kesê/a tûşbûyî jî dibe.
- Eger di vê demê de tûşbûnek neyê dîtin, rayedar dîsan varêzê/kerentîneyê radikin.

SwisKovid App

Bi piştewaniya SwisKovid app'a bo mobaylan, em dixwazin belavbûna kontrolnebûyî ya koronayayrusa nû kêr bikin. Her çiqasî gel pirtir SwisKovid app'ê bi kar bînin, ewqasî bandorawan dê zêdetir be. Herkesê ku nêzîkî herî kêr tûşbûyekî be kupîstre testa wî ya koronayayrusê bo demeke dirêj erê be dê bi rêya app'ê ji pêketina ihtimalî û rêbazên pêşerojê were agahdarkirin. Zanyariyên we dê veşartî bimînin. Bikaranîna app'ê dilxwazî û belaş e. Hûn dikarin app'ê ji Apple's App Store û the Google Play Store daxînin.

SwisKovid App bo rawestandina zû ya zincîreya veguheştinê arîkariyê dike

SwisKovid app bo mobaylan (Android/iPhone) bo pêşîlêgirtina koronayayrusa nû arîkar e. Ew "şopandina têkiliyan" têkûz dike, wek mînak şopandina rêya pêketiyên nû ji aliyê kantonan ve, - û bi vî awayî bo rawestandina zincîreya veguheştinê arîkariyê dike.

SwisKovid App li Apple Store û Google Play Store heye (bi zimanên: Almanî, Fransî, Îtalî, Romanî, Albanî, Bosnî, Inglîsî, Krwatî, Potegalî, Sêrbî, Spanî, Tirkî û Tîgrînyayî jî dê werin.).

- [Google Play Store bo Android](#)
- [Apple Store bo iOS](#)

Bikaranîna SwisKovid App dilxwazî û belaş e. Herçiqasî gel pirtir wê damezirînin û app'ê bi kar bînin, ewqasî ew dê bi awayê kêrhatî arîkariyê bike pêşya koronayayrusa nû were girtin.

SwisKovid App çawan kar dike?

SwisKovid App'ê ser mobayla xwe ya Apple yan Android damezirînin. Gelekî hêsan e, divê mobayl bi we re be û Blûtûs vêxistî be. Piştî mobayl ID'yên bi şîfre, bi navê qasênkontrolê, bi rêya Blûtûsê dişîne. Ev tayên rîşî yê dirêj û karaktêrên random in. Piştî du hefteyan, dezgeh qasênkontrolê bi awayê xwe bi xwe pak dike.

App bêyî nav dirêjiya demê û dûrbûna ji mobaylên din endaze digire. Ew tomar dike kingê **kesê têkiliyê** nêzîk (ji 1.5 metroyî nêzîktir û ji 15 deqeyan pirtir bi giştî di rojekê de) hebûye.

Hişdarî bi vî awayî pêk tê

Eger testa koronayayrusa bikarhênerê SwisKovid App'ê erê be, ew kes dê ji rayedarên kantonê kodekê (koda kovîdê) wergire. Ew kes tenê bi vê kodê dikare karkirina hişdariyê li App'ê a xwe de çalak bike. Bi vî awayî, ew hişdariyê didin bikarhênerên dinên app'ê ku dema pêketinê de têkiliyên wan ên nêzîk hebin (du rojan beriya destpêbûna nîşaneyan). Dema kod dikeve hundir, hişdarî bo wan bi awayê xwe bi xwe û bêyî nav tê dayîn.

Kesên hişdarî wergirtine dikarin ji xetê agahiyên li app'ê de re telefon bikin û gavên zêdetir zelal bikin. Zanyariyên we hertim veşartî dimînin. Eger ji berê ve nîşaneyên kesekî hişdarbûyî hebe, ew divê li malê bimîne, bi kesên din re pêwendiya wî tunebe, kontrola koronayayrusê bide yan ji bijîşk re telefon bikke.

Em bi hev re karkirinê dikarin arîkar bin zincîreya pêketinê bişkênin.

Parastina zanyariyan

Daneyên berhevûyî bi rêya SwisKovid App'ê tenê di asta xwecihî de se mobayla we bixwe zexîre dibe. Ew dane û zanyariyên kesane yan cih naşîne cihên zexîreyê yan sêrvêran. Loma tu kes nikare diyar bike bi kîjan kesî re tîkiliya we hebûye û ew tîkilî li ku bûye. Dema qeyrana koronayayrusa nû kuta bibe, yan eger app êdî kêrî tiştekî neyê, pergala dadimire.

Min ji SwisKovid App'ê peyamek wergirtiye ku imkana pêketina nexweşiyê be. Gelo divê ez testê bidim?

Erê, hema ku we peyama ser imkana pêketina nexweşiyê wergirt, hûn divê testeke belaş bidin.

Ev test bo naskirina kesên ji berê ve pêketine diyar bûye lê ew kes hîn nîşaneyên wan tunene. Ew divê 5 rojên destpêkê yê pêketina ihtimalî were kirin.

Eger test erê be, rayedarê berpirsê kantonê dê bi we re pêwendiyê çêbike, ew dê we ji rêbazên pirtir agahdar bike. Ev dê bo pêşîlêgirtina zincîreya pêketinê arîkar be.

Gelo piştî raporkirina pêketina ihtimalî eger ez biryar bidim li malê bimînim ez ê diravê xwe wergirim?

Eger we rapora pêketina ihtimalî wergirtibe, ji kerema xwe ji Xeta zanyariyan a SwîsKovîd (hejmara telefonê di dema raporkirinê de li app'ê tê nîşandan) re telefon bikin. Ew dikarin ser van pirsan tewsiyeyan bidin we.

Di bingehe de, karsaz nikare diravê we bide eger hûn ji ber rapora pêketina ihtimalî li malê bimînin.

Tenê varêza bi destûra rayedarên têkildar ên kantonê heq dide we meaşê xwe bi berdewamî wergirin.

Koronavayrusa nû çi ye? SARS-CoV-2 çi ye û COVID-19 çi ye?

Koronavayrusa nû li dawiya sala 2019 ji ber zêdebûna derasayî ya nexweşiya sîngêşê li bajarê navendî yê Çînê Wuhan'ê hat dîtin. Navê SARS-CoV-2 li vayrusê kirin û ji heman malbatê ye ku patojenên "Sendroma Bêhnkişandinê ya Rojhilata Navînê" MERS û "Sendroma Bêhnkişandina Gelekî Diwar" SARS ye.

Li roja 11 Sibata 2020'î, Rêxistina Cîhanî ya Tenduristiyê bi awayê fermî nav li vê nexweşiya ji koronavayrus kir: COVID-19, kurtiya «nexweşiya koronavayrusa 2019» yan bi Almanî "Coronavirus-Krankheit 2019".

Agahiyên ku niha hene nîşan didin heywanan ev vayrus derbasî mirovan kirine û niha ji kesekî li kesekî din tê veguhestin. Jêdera wê ya xwecihî ihtimal e masiyek û bazareke heywanan li bajarê Wuhan'ê be, ku ji wê hingê ve rayedarên Çînê girtiye.

Agahiyên pirtir:

www.bag-coronavirus.ch
www.bag.admin.ch/neues-coronavirus
(Almanî, Fransî, Îtaliyayî, Inglîsî)

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

Bundesamt für Gesundheit BAG
Office fédéral de la santé publique OFSP
Ufficio federale della sanità pubblica UFSP
Federal Office of Public Health FOPH